

KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15- 2016-00001

A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés

„Oknyomozás a könyvtári szolgáltatások szerzői jogi akadályai ügyében”

Dr. Kenyéri Katalin
EMMI Könyvtári és Levéltári Osztály

2016. november 29.

Nemzeti Közszolgálati
Egyetem

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Valamely jelenség vizsgálata, utánajárás egy témának, amely valamilyen szempontból releváns információkat, jellemzőt mond el a korról, amelyben élünk.

Jelenség:

A könyvtári szolgáltatások fejlesztése során a könyvtáros szembe találja magát a szerzői jogi korlátokkal.

Nehezen lehet kiigazodni a szerzői jogi szabályokban.
Nehézséget jelent e szabályok alkalmazása.

CÉL AZONOSSÁGA – EGYENSÚLYTEREMTŐ TÉNYEZŐ

A szerző célja művének közzététele minél szélesebb körben.

A könyvtár célja a mindenkit megillető könyvtárhasználati jog érvényesítése, könyvek és egyéb könyvtári dokumentumok (a bennük lévő művek) mindenki számára történő hozzáférhetővé tételével.

AZ EGYENSÚLYT ELBILLENTŐ TÉNYEZŐK

- a szerző kizárólagos joga kötelezettséget ró a könyvtárakra, mielőtt kiadja az olvasónak a művet tartalmazó könyvet vagy más dokumentumot - előbb ki kell derítenie, hogy a szerzői jogi szabályok ezt hogyan engedik meg,
- a szerzői jogi szabályozás konstrukciója elég bonyolult, a díj megfizetésére nincs elég fedezet,

AZ EGYENSÚLYT ELBILLENTŐ TÉNYEZŐK

- a szerzői jogi szabályozás nyelvezete nem közérthető, pl. „arra az esetre, amikor a művet vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy teszik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.”

AZ EGYENSÚLYT ELBILLENTŐ TÉNYEZŐK

- a felhasználást elvileg könnyítő közös jogkezelés valójában eléggé bonyolult,
- a jogdíjközlemények szövege gyakran nemcsak jogdíjat, hanem követendő szabályokat tartalmaz, ettől a szerzői jogi szabályozás bonyolultsága nő,
- a szabályokban történő eligazodás nehézségei gyakran okoznak bosszúságot a felhasználónak.

AZ EGYENSÚLYT ELBILLENTŐ TÉNYEZŐK

- az informatika rohamos fejlődése a könyvtári szolgáltatások igénybevételének, a művek megismerhetőségének óriási lehetőségeit nyújtja, de megnőtték ezzel a szabályszegő felhasználás lehetőségei is,
- az erre adott jogalkotási reakció: a szerzői jogi szabályok megsértésének büntethetősége – a könyvtárosok számára dermesztő hatású, a könyvtárhasználók által igényelt korszerű szolgáltatások fejlesztése ellen hat.

AZ EGYENSÚLYT ELBILLENTŐ TÉNYEZŐK

- a szerzői jogi szabályok alkalmazásában a szerző engedélyének megszerzése két kattintással nem végezhető el, ez a könyvtár versenyképessége ellen ható tényező,
- a különböző típusú könyvtári dokumentumokra vonatkozó különböző szerzői jogi szabályok (könyv, audiovizuális vagy digitális dokumentum).

AZ ÚJ EGYENSÚLY KIALAKULÁSÁT ELŐSEGÍTŐ TÉNYEZŐK

- a fair use = szabad felhasználás könyvtári esetei, másolat készítése, könyvtárban arra rendelt képernyőn megjelenítés lehetősége,
- a kölcsönzési jogdíj központi finanszírozása,
- az árva művek felhasználását megkönnyítő szabályok, a könyvtár kedvezményezett intézmény,
- az out of commerce művekre vonatkozóan várható kedvezményes szabályozás,

AZ ÚJ EGYENSÚLY KIALAKULÁSÁT ELŐSEGÍTŐ TÉNYEZŐK

- a jogkezelő szervezetek gyakorlatában az elektronikus ügyintézés lehetősége,
- a jogosultkutatást elősegítő könyvtári adatbázisok összekapcsolásának fejlesztése,
- az SZTNH honlapján az információkeresés közérthető lehetőségei,
- a szerzői jogi ismeretekről tanfolyamok szervezése.

.

AZ ÚJ EGYENSÚLY KIALAKULÁSÁT ELŐSEGÍTŐ TÉNYEZŐK

- a könyvtárosok kitartó törekvése a jogszerű szolgáltatások kialakítására a felhasználók igényeinek figyelembe vételével,
- törekvés a könyvtári adatbázisok tartalmának a szerzői jogi jogosultak adataival történő kiegészítésére a könnyebb jogosultkutatás érdekében,
- együttműködés a jogalkotás folyamatában.

AZ ÚJ EGYENSÚLY KIALAKULÁSÁT ELŐSEGÍTŐ TÉNYEZŐK

- a szerzők válasza a szerzői jog bonyolult alkalmazási kérdéseinek megoldására:
 - saját honlapokon közzététel,
 - Creative commons alkalmazása,
 - Open Access
- a jogszerűtlen felhasználást kizáró informatikai megoldások fejlesztése,

AZ ÚJ EGYENSÚLY KIALAKULÁSÁT ELŐSEGÍTŐ TÉNYEZŐK

- a könyvtárosok kitartó törekvése a jogszerű szolgáltatások kialakítására a felhasználók igényeinek figyelembe vételével,
- törekvés a könyvtári adatbázisok tartalmának a szerzői jogi jogosultak adataival történő kiegészítésére a könnyebb jogosultkutatás érdekében,
- együttműködés a jogalkotás folyamatában.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

KATALIN.KENYERI@EMMI.GOV.HU

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE